

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 16.3.2023
COM(2023) 165 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Et sikkert og bæredygtigt udbud af kritiske råstoffer til støtte for den dobbelte
omstilling**

I. Indledning

EU har indledt en ambitiøs industriel omstilling for at opnå en grøn og digital omstilling. Sikring af en sikker og bæredygtig forsyning af kritiske råstoffer er kernen i EU's politiske prioriteter for den dobbelte omstilling. Det er også afgørende for øgede sikkerhedskapaciteter i forsvarssektoren og rumsektoren¹.

Fremsynsundersøgelsen, som Kommissionen har offentliggjort, vurderer EU's fremtidige behov for kritiske råstoffer og de potentielle flaskehalse i forsyningskæden inden for vigtige strategiske teknologier og sektorer. Den forudser **en hidtil uset stigning i efterspørgslen efter de vigtigste materialer, der er nødvendige for en vellykket dobbelt omstilling**. For f.eks. onshore- og offshorevindmøller forventes efterspørgslen efter sjældne jordarters metaller at blive henholdsvis 4,5 og 5,5 gange større inden 2050, mens de batterier, der driver vores elektriske køretøjer, forventes at gøre efterspørgslen efter lithium henholdsvis 11 gange større i 2030 og 17 gange større i 2050. Analysen viser også EU's store afhængighed af et meget begrænset antal leverandører for alle strategiske teknologier i flere faser af deres forsyningskæder og for nogle teknologiers vedkommende i hele værdikæden.

Selv om efterspørgslen efter kritiske råstoffer aldrig har været højere og kan blive tidoblet i det næste årti, står udbuddet heraf over for større geopolitiske samt miljømæssige og sociale risici og udfordringer.

Industrien for kritiske råstoffer er kompleks, og visse typer projekter betragtes som **højrisikoinvesteringer**, navnlig projekter i efterforsknings- og udvindingsfasen. Ud over geologiske faktorer er der store adgangsbarrierer, høje kapitalomkostninger og tilsvarende risici. Frem for alt har langvarige og usikre tilladelsesprocedurer en stor afskrækkende virkning. Tiden mellem et projekts start og materialer, der er tilgængelige på markedet, kan være meget lang.

For de fleste kritiske råstoffer er produktionen stærkt koncentreret på nogle få leverandører, og EU er stærkt afhængig af import. **Overdreven afhængighed af enkelte leverandører** kan forstyrre hele forsyningskæder, navnlig fordi eksportrestriktioner og andre handelsbegrænsende foranstaltninger i stigende grad anvendes på baggrund af en intensivering af den globale konkurrence. Ruslands ulovlige aggression mod Ukraine viste, hvordan upålidelige leverandører kan udnytte denne afhængighed til deres fordel.

EU står ikke alene over for disse udfordringer. Det er en fælles interesse for det globale samfund at bevæge sig i retning af en nettonuløkonomi og en digital økonomi. Lande som Kina, Japan, USA eller Sydkorea har taget skridt til at sikre deres forsyninger og behandle og forfine kritiske råstoffer for at mindske deres strategiske afhængighed. Ressourcerige lande, der producerer kritiske råstoffer, arbejder også på at tiltrække partnere, som de kan samarbejde med for lokalt at udvikle deres værdikæder for kritiske råstoffer på en bæredygtig måde.

¹ Dette blev navnlig fremhævet i meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Køreplan for kritiske teknologier inden for sikkerhed og forsvar (COM(2022) 61 final).

Kommissionens råstofinitiativ fra 2008² indeholder allerede en strategi for håndtering af spørgsmålet om adgang til råstoffer i EU. På grundlag heraf blev der i handlingsplanen fra 2020³ fremsat konkrete foranstaltninger til at øge EU's modstandsdygtighed og åbne strategiske autonomi⁴. I REPowerEU-planen blev der med EU's eksterne energiengagement foreslået konkrete tiltag for at sikre adgang til kritiske råstoffer for at fremme energiomstillingen⁵.

Men spillet har ændret sig, og vi er nødt til at gøre mere. Kommissionen foreslår derfor i dag en omfattende tilgang, der øger og fremskynder forsyningen af primære og sekundære råstoffer i EU. Gennem et styrket internationalt engagement vil vi samarbejde med vores partnere om at diversificere og integrere bæredygtige forsynings- og værdikæder. Med henblik på at opbygge gensidigt fordelagtige langsigtede forbindelser med ressourcerige lande vil EU søge at opnå **win-win-partnerskaber i fuld komplementaritet med Global Gateway-strategien**. Selv om disse partnerskaber bør bidrage til diversificeringen af EU's råstofforsyningskæde, bør de ligeledes øge bæredygtigheden og værditilvæksten i produktionen i disse ressourcerige udviklingslande og vækstlande.

EU bør få mest muligt ud af sine reserver og udvikle efterforsknings-, udvindings-, raffinerings-, forarbejdnings- og genanvendelsesaktiviteter hjemme med fuld respekt for vores miljøkosystemer. Det vil gøre det muligt for Europa at styrke den industrielle kapacitet på en åben og handelsvenlig måde med høje miljømæssige og sociale standarder, skabe kvalitetsjob og fremme vækst og samtidig øge vores åbne strategiske autonomi.

I overensstemmelse med handlingsplanen for den cirkulære økonomi fra 2020⁶ optrapper EU indsatsen for at øge ressourceeffektiviteten og bevæge sig fra lineær til cirkulær økonomi med fokus på miljøvenligt design, genanvendelse og substitution for at gøre produkterne så ressource- og energieffektive som muligt. Dette vil bidrage til at mindske behovet for kritiske råstoffer, uden at det går ud over produkternes tilgængelighed, ydeevne og prisoverkommelighed, og til at gøre det muligt at genanvende kritiske råstoffer og anvende dem igen i nye produkter.

EU vil dog aldrig være selvforsynende med kritiske råstoffer og vil fortsat være afhængig af import til størstedelen af sit forbrug.

EU er derfor nødt til at styrke sit **globale engagement**, udvikle og diversificere investeringer, produktion og handel med pålidelige partnere og samtidig arbejde på at mindske sin

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Råstofinitiativet: opfyldelse af vores kritiske behov for vækst og arbejdspladser i Europa (COM(2008) 699 final).

³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: En kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed (COM(2020) 474 final).

⁴ Se også COM(2021) 750 "Strategisk fremsynsrapport 2021 — EU's kapacitet og frihed til at handle", hvor "sikring og diversificering af forsyningen med kritiske råmaterialer" er anført som en af de 10 søjler i Europas åbne strategiske autonomi.

⁵ Joint Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — EU external energy engagement in a changing world (SWD(2022) 152 final).

⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi: For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa (COM(2020) 98 final).

afhængighed af stærkt koncentrerede forsyninger og afhjælpe de sårbarheder, der følger heraf. EU vil forfølge disse mål i samarbejde med tredjelande for at sikre gensidigt fordelagtige partnerskaber med henblik på at fremme deres egen økonomiske udvikling på en bæredygtig måde og samtidig skabe sikre, modstandsdygtige, økonomisk overkommelige og tilstrækkeligt diversificerede værdikæder for EU. Dette er også i EU's partnerses interesse, da det styrker EU's merværdi i partnerskabet. I tilfælde af forstyrrelser i partnerlandene vil en øget kapacitet i EU f.eks. gøre det muligt for EU bedre at støtte sine partnere og afbøde globale forsyningsudfordringer.

Vores initiativer vedrørende kritiske råstoffer afspejler denne ambition og er baseret på tre søjler, som arbejder sammen på en gensidigt understøttende måde:

- 1) **Udvikling af værdikæden for kritiske råstoffer i EU**
- 2) **Fremme af diversificering af udbud og partnerskaber på en gensidigt fordelagtig måde til støtte for den globale produktion**
- 3) **Fremme af bæredygtig tilvejebringelse og fremme af cirkularitet**

II. Udvikling af værdikæden for kritiske råstoffer i EU

II.1. En forordning om kritiske råstoffer

Den foreslåede **forordning**⁷ fastsætter det overordnede mål om at sikre EU's adgang til en sikker og bæredygtig forsyning af kritiske råstoffer og indeholder foranstaltninger til at styrke EU's kapacitet i hele værdikæden. For at sikre, at foranstaltningerne i forordningen fokuserer på de mest relevante materialer, er der udarbejdet en liste over strategiske råstoffer. Forordningen indeholder foranstaltninger i hele værdikæden, således at EU's kapacitet inden 2030 kan nærme sig eller nå op på mindst 10 % af den indenlandske efterspørgsel efter strategiske råstoffer efter minedrift og udvinding (hvor EU's reserver tillader det), mindst 40 % til forarbejdning og raffinering og mindst 15 % til genanvendelse. Hvis disse niveauer nås, vil de bidrage væsentligt til den påkrævede diversificeringsindsats med henblik på at sikre, at højst 65 % af Unionens årlige forbrug af hver strategisk råvare i 2030 på et hvilket som helst relevant forarbejdningstrin kommer fra et enkelt tredjeland.

De foreslåede lister over **kritiske og strategiske råstoffer**⁸, der er knyttet som bilag til forordningen, vil blive revideret og om nødvendigt ajourført mindst hvert fjerde år. Listerne vil være retningsgivende for EU's indsats. Et første skridt i udviklingen af en intern EU-kapacitet er at få en bedre forståelse af, hvilke ressourcer der er til rådighed, ved at udvikle efterforskningsprogrammer mindst hvert femte år i EU og ajourføre den geologiske viden.

EU's værdikæde for strategiske råstoffer vil blive styrket ved at udvælge og gennemføre **strategiske projekter**, som vil dække hele værdikæden, herunder genanvendelse, og som vil

⁷ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a framework for ensuring a secure and sustainable supply of critical raw materials and amending Regulations (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 and (EU) 2019/1020 (COM(2023) 160 final).

⁸ Strategiske råstoffer er af stor strategisk betydning og er kendetegnet ved en potentielt betydelig kløft mellem det globale udbud og den forventede efterspørgsel og er råstoffer, for hvilke det er relativt vanskeligt at øge produktionen.

bidrage til at øge EU's kapacitet. De strategiske projekter vil navnlig drage fordel af strømlinede tilladelsesprocesser. Sådanne strategiske projekter kan også finde sted i tredjelande.

Nogle medlemsstater har allerede gennemgået og moderniseret deres råstof-, minedrifts- og **tilladelsesrammer**. Kommissionen opfordrer alle medlemsstater til at vurdere, om deres nationale og subnationale rammer skal ajourføres for at støtte en sikker og bæredygtig værdikæde for kritiske råstoffer. Medlemsstaterne opfordres til at øge deres godkendelseeffektivitet for projekter vedrørende kritiske råstoffer ud over dem, der betragtes som strategiske projekter. Medlemsstaterne opfordres også til at vedtage nationale programmer, der har til formål at øge cirkulariteten af værdikæderne for kritiske råstoffer, herunder nyttiggørelse af kritiske råstoffer fra mineaffald.

Medlemsstaterne kan også træffe foranstaltninger til **opkvalificering og uddannelse af deres administrative personale**s kapacitet til at håndtere strømliningen af tilladelsesprocedurerne ved at udnytte mulighederne for EU-støtte til administrativ kapacitet såsom instrumentet for teknisk støtte⁹. Andre foranstaltninger til forbedring af den administrative kapacitet, såsom digitale værktøjer og strømlinede arbejdsgange, skal også overvejes. For at lette udvekslingen af oplysninger kunne medlemsstaterne overveje at oprette frivillige platforme for myndigheder, der udsteder tilladelser, ved at stille bedste praksis eller teknisk støtte til rådighed.

Der er behov for en fortsat indsats for at imødekomme bekymringer vedrørende **offentlighedens bevidsthed og accept**. Effektive og omfattende offentlige høringsprocesser og gennemsigtig og konstant kommunikation med de berørte parter, herunder med oprindelige folk og med den brede offentlighed, når det er relevant, kan bidrage til at tackle disse udfordringer.

Forordningen indfører også en mekanisme til koordinering af **overvågningen** af forsyningskæderne for kritiske råstoffer. Kommissionen vil sammen med medlemsstaterne gennemføre **stresstest** af forsyningskæder for strategiske råstoffer.

Forordningen indeholder foranstaltninger til at **afbøde forsyningsrisici**, der kan påvirke et velfungerende indre marked, herunder ved at koordinere **strategiske lagre af strategiske råstoffer** og fremme EU-virksomheder, f.eks. gennem fælles indkøb af strategiske råstoffer. Disse vil blive nøje koordineret med Kommissionens fremsynsanalyser og detaljerede vurderinger af forsyningskæden for teknologi.

Et **udvalg**, der samler den bedste ekspertise i Europa-Kommissionen og medlemsstaterne, vil have ansvaret for at analysere og overvåge markeder, vurdere risici, rådgive om afbødningsstrategier, bistå med strategiske projekter, fremme strategiske lagre og regelmæssigt drøfte strategiske partnerskaber.

II.2 Finansiell støtte

De strategiske projekter vil også have behov for tilstrækkelige **finansielle** midler. I overensstemmelse med konkurrencereglerne foreslås det i forordningen at bringe medlemsstaterne og Kommissionen sammen med de relevante finansielle institutioner for at

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

drøfte private finansieringskilder, eksisterende finansielle instrumenter og EU-midler og lette off-take-aftaler.

Kommissionen vil samarbejde med **InvestEU**-gennemførelsespartnerne om at finde metoder til at øge støtten til investeringer i overensstemmelse med de fælles mål, der er fastsat i forordning (EU) 2021/523¹⁰ og i forordningen, herunder gennem oprettelse af blandingsoperationer. InvestEU-rådgivningsplatformen kan bidrage til opbygningen af levedygtige projekter. Private investeringer foretaget af virksomheder, finansielle investorer og aftagere er af afgørende betydning.

I henhold til **klassificeringsforordningen**¹¹ tillægges Kommissionen beføjelser til at udarbejde en liste over miljømæssigt bæredygtige aktiviteter ved at fastlægge tekniske screeningskriterier for hvert miljømål ved hjælp af delegerede retsakter. Som opfølgning på den kommende delegerede retsakt på miljøområdet, som vil omfatte genanvendelse, vil Kommissionen anmode platformen for bæredygtig finansiering 2.0 om at udvikle klassificeringskriterier for minedrift og raffinering på grundlag af det arbejde, der blev indledt under platform 1.0, og som skal overvejes og senere vedtages af Kommissionen.

Privat finansiering alene er muligvis ikke tilstrækkelig, og en effektiv udrulning af projekter i værdikæden for kritiske råstoffer kan kræve offentlig støtte, herunder i form af **statsstøtte**. For så vidt angår nationale ressourcer giver statsstøttereglerne rig mulighed for at mobilisere private investeringer og for effektivt at udrulle projekter vedrørende kritiske råstoffer. Desuden har Kommissionen for nylig tilpasset statsstøttereglerne for at give medlemsstaterne yderligere fleksibilitet til at yde støtte, herunder med hensyn til produktion og genanvendelse af kritiske råstoffer i forbindelse med centrale nulemissionsteknologier. Målet er at fremskynde og forenkle processen yderligere med lettere beregninger, enklere procedurer og fremskyndet godkendelse, samtidig med at forvriddinger af det indre marked begrænses, og samhørighedsmålene bevares.

Kommissionen vil:

- *samarbejde med EIB og andre InvestEU-gennemførelsespartnere om at finde metoder til at øge støtten til investeringer i forsyningskæden for kritiske råstoffer, herunder gennem etablering af blandingsoperationer, ved at tilskynde dem til at opbygge interne kompetencer for at fremme finansiering af investeringer i råstoffer og vurdere investeringshindringer i denne industri*
- *anmode platformen for bæredygtig finansiering 2.0 om at udvikle klassificeringskriterier for minedrift og raffinering.*

II.3 Standardisering

Kommissionen vedtog i februar 2023 det årlige **EU**-arbejdsprogram for **europæisk standardisering**. En af dens strategiske prioriteter er udvikling af europæiske standarder for efterforskning, udvinding, raffinering og genanvendelse af kritiske råstoffer med henblik på

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/523 af 24. marts 2021 om oprettelse af InvestEU-programmet og om ændring af forordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107 af 26.3.2021, s. 30).

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13).

styrkelse af EU's værdikæde og EU's modstandsdygtighed. Desuden skal de tekniske krav til behandling, herunder nyttiggørelse, genanvendelse og forberedelse med henblik på genbrug af kritiske råstoffer støttes af standardiseringstiltag. Dette vil sikre, at de tekniske regler anvendes på en ensartet måde i hele EU.

På **internationalt plan** foregår europæisk standardisering i en stadig mere konkurrencepræget global kontekst. De europæiske eksperter og nationale standardiseringsorganer er allerede vigtige bidragsydere til arbejdet i Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) og bør påtage sig en endnu mere aktiv rolle i arbejdet med at fastsætte relevante internationale standarder for at sikre, at EU's principper og værdier, der ligger til grund for relevant EU-lovgivning, samt internationale forpligtelser afspejles i internationale tekniske standarder for kritiske råstoffer. Kommissionen vil lette udvekslingen og koordineringen mellem medlemsstaterne, EU's standardiseringsorganer og EU's industrier for at dele ressourcer til støtte for internationale standardiseringsprocesser.

I overensstemmelse med EU's standardiseringsstrategi og EU-arbejdsprogrammet for europæisk standardisering vil Kommissionen:

- *sikre, at forummet på højt plan om europæisk standardisering også omfatter et specifikt arbejdsforløb vedrørende kritiske råstoffer som afgørende for et modstandsdygtigt indre marked*
- *støtte udviklingen af europæiske standarder for industrielle processer vedrørende kritiske råstoffer, der anvendes i den dobbelte omstilling, herunder til cirkularitetsaktiviteter.*

II.2. Besiddelse af de nødvendige færdigheder

Som fastsat i dagsordenen for færdigheder fra 2020 har EU for at forblive konkurrencedygtig brug for en arbejdsstyrke, der er udstyret med de rette færdigheder til den grønne og den digitale omstilling. Etableringen af levedygtige værdikæder for kritiske råstoffer i Europa kan ikke finde sted uden en ordentlig udvikling af færdigheder (geologer, metallurgister, maskiningeniører, minearbejdere, sorterings- og genvindingsvirksomheder og også højteknologiske erhverv, der er relevante for sektoren osv.). I betragtning af omstillingen af færdigheder, hvor cirkularitet vil spille en mere dominerende rolle i f.eks. batteriværdikæden og -forarbejdningen, bliver behovet for omskoling mere og mere fremtrædende. Ud over de horisontale foranstaltninger, der er fastsat i 2020-dagsordenen for færdigheder, vil succes med EU's værdikæder for kritiske råstoffer kræve specifikke sektorpolitikker for færdigheder.

Medlemsstaterne opfordres kraftigt til at gøre brug af **tilgængelige EU-finansieringsinstrumenter** såsom Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og mekanismen for retfærdig omstilling til at støtte uddannelsesforanstaltninger med henblik på at opkvalificere arbejdsstyrken i hele værdikæden for kritiske råstoffer og afhjælpe de talentmangler, der er identificeret i EU's regioner¹². Deep Tech Talent Initiative, der er budgetteret i forbindelse med den nye europæiske innovationsdagsorden, vil også bidrage til den nødvendige omstilling af

¹² Harnessing Talent in European Regions — se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_145.

færdigheder med et pionerprogram, der har til formål at uddanne en million mennesker inden for de europæiske deep tech-områder i løbet af de næste tre år.

Kommissionen vil:

- *etablere et omfattende færdighedspartnerskab om kritiske råstoffer med interessenter og offentlige myndigheder inden for rammerne af EU's pagt for færdigheder med det formål at gennemføre vellykkede uddannelsesaktiviteter i hele værdikæden*
- *foreslå at oprette et råstofakademi som en del af Net Zero Academies for at udvikle og tilbyde uddannelsesprogrammer med henblik på at omskole og opkvalificere en arbejdsstyrke til opskalering af værdikæden for kritiske råstoffer i Europa.*

II.6 Forskning og innovation

Forskning og innovation (FoI) i værdikæden for kritiske råstoffer er afgørende for at udvikle viden, innovative løsninger og yderst bæredygtige processer med henblik på efterforskning, udvinding, forarbejdning, raffinering, genanvendelse, ressourceeffektivt design, anvendelse og substitution. I vindgeneratorer kan permanente magneter fremstillet af sjældne jordarter f.eks. erstattes med andre komponenter såsom multipolære synkron generatorer. På samme måde kan platinmetaller, der anvendes som katalysatorer i brændselsceller, helt eller delvis erstattes med andre metaller såsom nitrider, carbid eller chalcogenider. Udviklingen af avancerede materialer spiller en vigtig rolle, navnlig med hensyn til at erstatte kritiske råstoffer. Forskningsresultater på disse områder bør også indgå i fremtidige standarder.

Hver af disse dele af værdikæden har sine udfordringer i forbindelse med geologiske hændelser, mineraliseringskarakteristika, kemiske egenskaber, anvendelser og energimæssige, miljømæssige og sociale resultater. Der er behov for forskning i denne henseende inden for kritiske og ikkekritiske råstoffer for at tackle forsyningsmæssige udfordringer og for at afbøde væksten i efterspørgslen i EU. Tiltag i alle ovennævnte dele af værdikæden vil diversificere EU's indkøb og sikre dets bæredygtighed.

Under Horisont Europa-arbejdsprogrammet (2021-2024) har EU budgetteret med projekter vedrørende efterforskning, udvinding, forarbejdning og genbrug, genanvendelse og nyttiggørelse, der beløber sig til 470 millioner EUR.

Kommissionen vil:

- *styrke udbredelsen og anvendelsen af eksisterende og nye FoI-gennembrud gennem Det Europæiske Innovationsråd og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi i overensstemmelse med den nye europæiske innovationsdagsorden*
- *fremlægge en koordineret handlingsplan med medlemsstaterne om avancerede materialer, herunder substitution af kritiske råstoffer, for at sikre FoI-investeringsniveauer, der står mål med udfordringen*
- *udvikle en strategisk gennemførelsesplan via det eksisterende interessentforum, der vil være retningsgivende for EU's FoI-prioriteter i de kommende år.*

III. Fremme af diversificering af udbud og partnerskaber på en gensidigt fordelagtig måde til støtte for den globale produktion

EU vil fortsat være afhængig af import af råstoffer for at opnå sin dobbelte omstilling og øge forsvarskapaciteten. Den arbejder allerede aktivt på en bred vifte af værktøjer til at lette handel, investeringer og samarbejde for at åbne muligheder globalt og dermed øge sikkerheden og prisoverkommeligheden af kritiske råstoffer. I betragtning af de aktuelle udfordringer bør værktøjskassen for at have en reel virkning anvendes samtidig med interesserede partnerlande. Der skal tilstræbes synergier mellem de forskellige tilgængelige værktøjer for at sikre en sammenhængende tilgang og levere effektive resultater så hurtigt som muligt, navnlig gennem Global Gateway-strategien og dens gennemførelse, idet EU's og EU-medlemsstaternes finansielle og politiske instrumenter udnyttes. Den styrkede koordinering af alle EU's internationale foranstaltninger vil blive sikret med oprettelsen af en særlig arbejdsgruppe om eksterne foranstaltninger for kritiske råstoffer i samarbejde med eksisterende relevante strukturer, navnlig dem, der vedrører Global Gateway.

III.1. Sammenslutning vedrørende kritiske råstoffer: samarbejde med interesserede partnere

Adgang til en sikker, økonomisk overkommelig og bæredygtig forsyning af kritiske råstoffer er et fælles anliggende blandt mange partnere og et centralt emne i mange mellemstatslige fora (såsom G7, G20, Det Internationale Energiagentur og Det Internationale Agentur for Vedvarende Energi) eller initiativer såsom Mineralsikkerhedspartnerskabet¹³ eller strategiske partnerskaber med tredjelande. Desuden er internationalt samarbejde afgørende for at imødegå nogle landes markedsdominans og tackle udfordringen med bæredygtighed.

EU bør supplere og bygge videre på disse forskellige tiltag for at **oprette en sammenslutning vedrørende kritiske råstoffer**, der samler forbrugende og ressourcerige lande for at fremme en sikker og bæredygtig forsyning af kritiske råstoffer. EU bør gå sammen om at fremme et pålideligt, kommercielt baseret, gennemsigtigt og miljøvenligt udbud af kritiske råstoffer. Navnlig bør sammenslutningen vedrørende kritiske råstoffer fremme bæredygtige investeringer i producentlandene og give dem mulighed for at bevæge sig opad i værdikæden.

Sammenslutningen vil være åben for ligesindede parter, der er interesserede i og villige til at udvikle følgende tiltag på grundlag af et sæt aftalte principper:

- øget overvågning af markedsudviklingen og videndeling
- styrkelse af efterforskningsindsatsen
- fremme af et gunstigt miljø, der fremmer bæredygtige investeringer
- afkortning af den tid, der er nødvendig for at bringe investeringsprojekter på markedet
- lettelse af markedsadgangen gennem regulerings-samarbejde
- samarbejde om fremme af arbejdstagerrettigheder og socialt ansvarlige praksisser i forsyningskæderne for kritiske råstoffer

¹³ Minerals Security Partnership (MFP) blev iværksat af USA i 2022 som en gruppe af ligesindede lande for at udveksle oplysninger om udviklingen i kritiske råstoffer i tredjelande, afdække investeringsmuligheder og medinvestere i minedrifts-, raffinering- og genanvendelsesprojekter, der overholder høje miljømæssige, sociale og forvaltningsmæssige standarder i partnerlande samt i "mållande".

- fremme af en cirkulær og bæredygtig økonomi, der fungerer på tværs af grænserne, og styrkelse af genanvendelseskapacitet af høj kvalitet
- fremme af innovation i sektoren for at frigøre nye forsyninger
- en effektiv og koordineret tilgang til kriseberedskab og -indsats.

Kommissionen vil indlede drøftelser med potentielle partnere, der er interesserede i at oprette denne sammenslutning. Forhandlingerne mellem EU og USA om en målrettet aftale om kritiske mineraler, der blev bebudet den 10. marts 2023, danner grundlag for at arbejde hen imod en bredere og videre sammenslutning vedrørende kritiske råstoffer.

Kommissionen vil:

- *etablere en sammenslutning vedrørende kritiske råstoffer med partnere for at styrke forsyningskæderne og diversificere indkøb og nå ud til alle potentielle partnere for at etablere denne alliance.*

III.2. Handels- og investeringsaftaler, der danner ramme for og lancerer anden generation af aftaler om fremme af bæredygtige investeringer

I betragtning af udvindings- og raffineringsaktiviteternes kapitalintensive karakter har de økonomiske aktører brug for et erhvervsklima i ressourcerige lande, der er investorvenlige, forudsigelige og stabile. Med udgangspunkt i eksisterende multilaterale, plurilaterale og bilaterale rammer vil EU videreudvikle foranstaltninger til at nå dette mål.

For det første fastsætter Verdenshandelsorganisationen (WTO) og dens **multilaterale og plurilaterale aftaler** den generelle ramme som et udgangspunkt, der sikrer gennemsigtighed, forudsigelighed og retssikkerhed, f.eks. gennem bestemmelser vedrørende told, ikkeforskelsbehandling eller forbud mod eksportrestriktioner. Der forhandles i øjeblikket om en plurilateral aftale om "fremme af investeringer i udvikling". Det vil sætte skub i investeringerne i udviklingslandene, herunder i sektoren for kritiske råstoffer, navnlig ved at gøre oplysninger om investeringsregler offentligt og let tilgængelige og mindske forsinkelserne i forbindelse med indhentning af statslige tilladelser og godkendelser.

I december 2022 afsluttede EU forhandlingerne om modernisering af den eksisterende associeringsaftale mellem EU og Chile den 9. december 2022. Aftalen indeholder et særligt kapitel om energi og råstoffer, som vil bidrage til at give bedre adgang til bæredygtige investeringer i kritiske råstoffer såsom lithium og samtidig støtte Chile i udviklingen af landets grønne økonomi, navnlig med hensyn til vedvarende energi og brint.

For det andet gør EU brug af sine **bilaterale aftaler** til at uddybe handels- og investeringsforbindelserne på verdensplan og diversificere forsyningskæderne, herunder i forbindelse med forsyningskæder for kritiske råstoffer, og dermed øge modstandsdygtigheden i EU's økonomi.

EU har allerede det største netværk af handelsaftaler i verden. De seneste aftaler med Mexico, Det Forenede Kongerige, New Zealand og Chile¹⁴ indeholder et særligt kapitel om energi og råstoffer. Der er også forhandlinger i gang med Australien og Indonesien, som begge har betydelige reserver af råstoffer, der er afgørende for energiomstillingen, såsom sjældne jordarter og nikkel.

Kommissionen vil sammen med partnerne undersøge, hvordan deres ambition om at udvikle kapacitet til udvinding, forarbejdning og genanvendelse kan støttes. Kommissionen vil behandle spørgsmål vedrørende råstoffer, såsom forudsigelige konsekvensanalyseprocedurer eller ikkeforskelsbehandling af investorer i tredjelande i igangværende forhandlinger, og vil overveje, om nogle eksisterende aftaler skal genforhandles med henblik på at styrke disciplinerne for handel med og investeringer i råstoffer. Der vil blive lagt særlig vægt på lande i Afrika, som har et stort potentiale til at levere råstoffer og integrere sig yderligere i værdikæderne for kritiske råstoffer til gensidig fordel for de to parter, herunder dem, der gennemfører økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er).

¹⁴ Chile er en af verdens største lithiumproducenter

Kommissionen vil også lægge særlig vægt på bæredygtige investeringer og er fast besluttet på at videreudvikle aftaler om fremme af bæredygtige investeringer (Sustainable Investment Facilitation Agreement (SIFA))¹⁵. *Anden generation af SIFA-aftalerne* vil også indeholde bestemmelser om bæredygtig udvikling og yderligere bestemmelser om energi og råstoffer og etablere dialoger til støtte for industriprojekter og lokal værdiskabelse gennem fastlæggelse af en række sektorspecifikke prioriteter og metoder til inddragelse af den private sektor. EU har for nylig afsluttet sine forhandlinger om en SIFA-aftale med Angola¹⁶. Der er sonderende kontakter i gang med Nigeria om en sådan aftale, og andre lande kan følge efter.

Endelig skal det erindres, at langt størstedelen af EU's import af kritiske råstoffer (92 % i værdi) ikke betaler importafgifter takket være mestbegunstigelsestoldsatser, der er fastsat til nul, eller gældende handelsaftaler. Den resterende import af kritiske råstoffer er omfattet af en told på mellem 2-7 % for uforarbejdede varer (f.eks. uforarbejdet magnesium: 5 %) og 3-9 % for nogle få forarbejdede varer (f.eks. forarbejdet gallium: 3 %). Kommissionen vil nøje følge toldens indvirkning på muligheden for at importere kritiske råstoffer og undersøge anmodninger om **toldsuspensioner** i lyset af målene om at lette diversificeringen af kritiske råstoffer og mindske vores afhængighed.

Kommissionen vil:

- *fortsætte sine bestræbelser på at opretholde og styrke WTO, herunder i forhandlingerne om den plurilaterale aftale om "investeringsfremme til udvikling"*
- *anvende sit udvidede netværk af aftaler om fremme af bæredygtige investeringer og frihandelsaftaler til at støtte EU's handelspartners ambition om at udvikle forarbejdningskapacitet og skabe win-win-partnerskaber, f.eks. med Chile og Australien*
- *nøje følge toldens indvirkning på muligheden for at importere kritiske råstoffer og undersøge anmodninger om toldsuspension.*

III.3. Bilaterale strategiske partnerskaber skal omdanne investeringsmuligheder til økonomiske realiteter

I betragtning af det presserende behov for at øge produktionen af kritiske råstoffer på verdensplan vil EU styrke sit samarbejde med tredjelande ved at stimulere bæredygtige investeringer i værdikæder for kritiske råstoffer og andre komponenter nedad i værdikæden og **omdanne økonomiske muligheder til gensidigt fordelagtige realiteter**. Strategiske partnerskaber i råstofværdikæder er et vigtigt redskab til at styrke et sådant samarbejde.

Strategiske partnerskaber fremmer bæredygtig vækst og bidrager til modstandsdygtige råstoffer og industrielle værdikæder. I sidste ende fremmer partnerskaber integrationen af

¹⁵ En SIFA-aftale omfatter fremme af alle typer investeringer i alle økonomiske sektorer i alle faser af investeringen — fra etablering til drift — og har til formål at gavne både EU's virksomheder og lokale iværksættere ved at fokusere på forudsigelighed og gennemsigtighed i regelsættet, strømlining af godkendelsesprocedurerne, etablering af kontaktpunkter som de første kontaktpunkter mellem investorer og administrationen og inddragelse af interessenter såsom ikkestatslige organisationer, erhvervs- og arbejdsgiverorganisationer og handelssektoren.

¹⁶ Findes på https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_22_6136.

industri- og materialeværdikæderne mellem EU og partnerlandet. Disse partnerskaber har følgende **mål**:

- i) at integrere EU's råstofværdikæder med partnerlandets, herunder samarbejde om at udpege strategiske projekter, der er støtteberettigede i henhold til forordningen, om forskning og innovation og udveksling af viden og teknologier vedrørende bæredygtig efterforskning, udvinding, forarbejdning og genanvendelse af kritiske råstoffer, substitution af kritiske råstoffer og overvågning af forsyningsrisici
- ii) at forbedre EU's og partnerlandenes lovgivningsmæssige rammer samt kapaciteten til at håndhæve de relevante regler
- iii) at fremme gensidige industrielle og økonomiske fordele gennem en forøgelse af værditilvæksten i produktionen i tredjelande
- iv) at udvikle og forbedre internationale standarder, herunder at sikre, at de yder et højt niveau af miljømæssig og social beskyttelse og støtter deres klima- og miljørelaterede forpligtelser
- v) at mobilisere finansiering til udvikling af den infrastruktur, der er nødvendig for råstofværdikæden
- vi) at arbejde sammen om at styrke modstandsdygtigheden og bæredygtigheden i forsyningskæderne for kritiske råstoffer
- vii) at øge uddannelse og færdigheder i forbindelse med værdikæden for kritiske råstoffer. For udviklingslandene bygger partnerskaberne på den interne værdiskabelse og støtter dem i at bevæge sig opad i værdikæden ved hjælp af Global Gateway-strategien.

Hvert partnerskab styres af en **køreplan** med aftalte konkrete tiltag under hver søjle. Gennemførelsen af køreplanen overvåges årligt og kan om nødvendigt ajourføres med nye foranstaltninger. Partnerskaberne og de respektive køreplaner udvikles og gennemføres inden for rammerne af en "Team Europe-tilgang", der omfatter medlemsstaterne og deres industri og institutioner.

Det første strategiske partnerskab blev etableret i 2021 inden for rammerne af den samlede økonomi- og handelsaftale mellem EU og **Canada** (CETA). Det har allerede resulteret i EU-investeringer i Canada inden for katodeaktive materialer og aftræk af lithium, nikkel og kobolt til batterier samt i canadiske investeringer vedrørende kritiske råstoffer i EU.

Der blev også undertegnet et partnerskab med **Ukraine** i 2021. Ukraine er en vigtig global leverandør af titan og er en potentiel kilde til over 20 kritiske råstoffer for EU. Inden for rammerne af partnerskabet blev der i 2022 undertegnet et aftalememorandum mellem Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) og Ukraines geologiske undersøgelse.

I november 2022 undertegnede Kommissionen strategiske partnerskaber med **Kasakhstan** og **Namibia**.

Til dato er der indgået strategiske partnerskaber med lande, som EU har forhandlet eller indgået en handels- og investeringsaftale med. Sådanne **aftaler og strategiske partnerskaber supplerer faktisk hinanden** og udgør en politisk ramme og et konkret bilateralt samarbejde på det specifikke område for kritiske råstoffer. For lande, der ikke har indgået handels- og investeringsaftaler med EU, vil Kommissionen fremme målet om ufordrejet handel og investeringer, når den forhandler aftalememorandummet om etablering af partnerskabet. I henhold til forordningen skal udvalget for kritiske råstoffer regelmæssigt drøfte strategiske partnerskaber i samarbejde med Global Gateway-strukturerne.

Kommissionen vil:

- *søge at udvide netværket af partnerskaber vedrørende strategiske råstoffer*
- *fremme målet om ufordrejet handel og investeringer i partnerskaber vedrørende strategiske råstoffer.*

III.4. Global Gateway — den gensidigt fordelagtige tilgang, hvor EU skiller sig ud

EU vil støtte investeringer i infrastrukturprojekter, der er relevante for vores forsyningskæder for kritiske råstoffer, for at øge den globale forsyning og den internationale værdikædeintegration og bidrage til diversificering. Global Gateway vil være et middel til at bistå partnerlande med **konkrete projekter inden for infrastruktur og konnektivitet**, herunder ved at fremme og mobilisere konkrete investeringer fra den private sektor i hele værdikæden for kritiske råstoffer.

Mange af verdens rigeste kilder til kritiske råstoffer findes i vækstmarkeder og udviklingsøkonomier. Råstofsektoren er vigtig for mange af EU's partnerlande ud fra både økonomiske og beskæftigelsesmæssige perspektiver, og **EU er fast besluttet på at støtte vores partnerlande i at bevæge sig opad i værdikæden**. Ved at anvende en "Team Europe-tilgang" mellem EU, dets medlemsstater og andre relevante aktører (såsom udviklingsfinansieringsinstitutioner, Den Europæiske Investeringsbank, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling) og skabe synergier med den europæiske private sektor vil nogle projekter vedrørende kritiske råstoffer blive defineret som prioriteter i Global Gateway-strategien¹⁷. I samarbejde med disse partnere vil råstofprojekterne blive udformet på en sådan måde, at de øger værditilvæksten i de enkelte lande. Dette vil give de berørte partnerlande et opskaleret EU-tilbud af høj kvalitet, der bringer partnernes interesser i overensstemmelse med EU's interesser, og vil bidrage til at mindske den globale investeringskløft i de globale forsyningskæder for kritiske råstoffer og samtidig fremme konkurrenceevne, bæredygtighed og sikkerhed. De lande, som EU har etableret strategiske partnerskaber med, vil blive prioriteret.

Med henblik på at fremme bæredygtighed og klimaindsats i råstofforsyningskæden er bæredygtig jobskabelse og fremme af anstændigt arbejde overordnede mål for Global Gateway, som investeringerne skal bidrage aktivt til. Dette omfatter opmærksomhed på sårbare grupper, der står over for særlige udfordringer med hensyn til at komme ind på arbejdsmarkedet, samt alvorlige problemer som børnearbejde. I betragtning af de kendte følsomme områder og udfordringer i udvindingsindustrien vil EU være særlig opmærksom på at yde den nødvendige støtte til myndighederne i tredjelande, der er værter for projekter vedrørende kritiske råstoffer, med henblik på at **styrke kapaciteten til god regeringsførelse og gennemsigtig forretningspraksis i denne sektor**. I den forbindelse vil EU søge at hjælpe dem med at styrke lovgivnings- og håndhævelsesrammen for at sikre, at der træffes afbødende foranstaltninger for at minimere eventuelle negative virkninger af udvindings-, raffinering- og/eller forarbejdningsaktiviteter for lokalsamfundene eller for klimaet og miljøet. En anden vigtig søjle i EU's indsats er at målrette erhvervsuddannelsesprogrammer med henblik på at udvikle de færdigheder, der er nødvendige for at opfylde de jobmuligheder, som interventioner vedrørende kritiske råstoffer skaber.

¹⁷ Se https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-gateway_en.

Kommissionen vil:

- *støtte Global Gateway-projekter i værdikæder for bæredygtige råstoffer med partnerlande, samtidig med at der lægges særlig vægt på ESG-standarder og lokal værditilvækst.*

III.5. Mindskelse af risikoen ved at investere i udlandet

Ud over de investeringsgarantier, der ydes under Den Europæiske Fond for Bæredygtig Udvikling Plus, vil EU også søge at forenkle **adgangen til handelsfinansiering for investeringer** i forsyningskæder for kritiske råstoffer på globalt plan. En række eksportkreditagentur i medlemsstaterne¹⁸ har risikobegrænsende ordninger eller værktøjer til at støtte investeringer i udlandet, der sikrer import af kritiske råstoffer til aftagere i den pågældende medlemsstat.

Det igangværende arbejde hen imod en **omfattende EU-eksportkreditstrategi** kan bidrage til at styrke medlemsstaternes indsats ved at maksimere EU's indflydelse og effektiviteten af den offentlige støtte, der ydes, navnlig når EU-aktører konkurrerer med aktører fra tredjelande.

Dette vil styrke **koordineringen mellem eksterne finansielle værktøjer**, der forvaltes på EU-plan, navnlig klima- og udviklingsfinansiering, og værktøjerne i medlemsstaternes relevante finansielle institutioner, herunder eksportkreditagentur — navnlig i forbindelse med Global Gateway.

En eventuel **EU-eksportkreditfacilitet** kunne supplere de eksisterende eksportkreditagenturers aktiviteter på medlemsstatsniveau, øge EU's samlede virkning på dette område og gøre det muligt at anvende offentlig eksportkreditstøtte til at udnytte centrale EU-politikker, herunder inden for kritiske råstoffer. Endelig støtter EU arbejdet med at skabe incitamenter inden for de internationale rammer for offentlig eksportkreditstøtte som led i den igangværende proces med modernisering af reglerne i arrangementet vedrørende offentlig støttede eksportkreditter, der er forankret i OECD. Disse incitamenter vil gøre det muligt for eksportkreditagentur at yde støtte med mere favorable vilkår til transaktioner, der involverer kritiske råstoffer, som anvendes i teknologier, der i væsentlig grad bidrager til modvirkning af klimaændringer.

Kommissionen vil:

- *fremme bedre koordinering mellem udviklingsfinansieringsinstitutioner og eksportkreditagentur omkring råstofprojekter med henblik på at anvende nye kombinerede værktøjer og sikre synergier, begyndende med pilotprojekter i strategiske partnerlande*
- *arbejde i OECD for at forbedre ordninger og samarbejde med EU's medlemsstater om at oprette en EU-eksportkreditfacilitet til bl.a. at støtte forsyningskæder for kritiske råstoffer i udlandet.*

¹⁸ Kendte ordninger er: Tyskland (<https://www.agaportal.de/en/ufk-garantien/grundlagen-ufk/grundzuege-ufk>), Sverige (<https://www.ekn.se/en/magazine/guarantees/sweden-secures-supply-of-strategic-raw-materials/>), Frankrig (<https://www.bpifrance.com/products/strategic-project-insurance/>), Finland (<https://www.finnvera.fi/eng/products/export-credit-guarantees/raw-material-guarantee>).

III.6. Bekæmpelse af illoyal handelspraksis og skærpet håndhævelse

I dag har mange regeringer rettet deres opmærksomhed mod udviklingen af sektoren for kritiske råstoffer, ofte drevet af industrielle såvel som geopolitiske mål. OECD har konstateret, at mere end 18 000 foranstaltninger, der giver anledning til bekymring, påvirker handelen med kritiske råstoffer på de forskellige stadier¹⁹. Da efterspørgslen efter kritiske råstoffer vil stige i fremtiden, vil hyppigheden og virkningen af sådanne foranstaltninger sandsynligvis stige tilsvarende, hvis der ikke gøres en global indsats for at forbedre situationen.

Dette kan true forsyningssikkerheden eller skabe ulige vilkår, der undergraver virksomhedernes konkurrenceevne, ikke kun for EU, men for alle lande, der er afhængige af import af disse råstoffer. Men handelsrestriktioner skaber også ineffektivitet. F.eks. kan eksportrestriktioner som et redskab til at stimulere lokal mineralforarbejdning ikke betale sig²⁰.

Kommissionen gør derfor en betydelig indsats for at skabe gennemsigtighed om fordrejende politikker vedrørende råstoffer ved at finansiere OECD's database om eksportrestriktioner²¹. Dette er et vigtigt første skridt i retning af at øge den globale bevidsthed om de politiske bekymringer, som dette spørgsmål giver anledning til, navnlig i forbindelse med kritiske råstoffer, der er nødvendige for energiomstillingen, med henblik på at løse disse problemer i WTO.

EU har allerede gjort brug af tvistbilæggelse på området for kritiske råstoffer. I 2012 lykkedes det f.eks. EU at indlede en voldgiftssag mod Kina, som var nødt til at fjerne sine eksportrestriktioner for sjældne jordarter²². På det seneste har EU også vundet en WTO-tvistbilæggelsessag mod Indonesien mod en eksportrestriktion for nikkel²³.

EU's resultater med hensyn til bekæmpelse af urimelig praksis er utvetydige. Kommissionen vil intensivere håndhævelsen for at tackle de voksende udfordringer i denne sektor og vil tage fat på de eksportrestriktioner, som handelspartnere har truffet vedrørende malme, sekundære råstoffer eller kritiske råstoffer, der indeholder affald, på en resolut måde. Desuden vil Kommissionen fortsat beskytte EU-markedet ved at gøre brug af sine handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter, når de faktiske omstændigheder berettiger det, under fuld overholdelse af dens internationale og interne retlige forpligtelser.

Dette kan omfatte, hvis Kommissionen modtager behørigt begrundede klager med henblik herpå, at indlede undersøgelser for at finde ud af, om der bør træffes handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte mine- og forarbejdningsindustrier, der kan

¹⁹ Se <https://www.oecd.org/trade/topics/trade-in-raw-materials/>.

²⁰ Fliess, B., E. Idsardi og R. Rossouw (2017), "Export controls and competitiveness in African mining and minerals processing industries", OECD Trade Policy Papers, No. 204, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1fddd828-en>.

²¹ Findes på https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials.

²² Se WTO DS431 China — Measures Related to the Exportation of Rare Earths, Tungsten and Molybdenum, som findes på https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds431_e.htm.

²³ Se WTO DS 592 Indonesia — Measures Relating to Raw Materials, som findes på https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds592_e.htm.

forhindres i at etablere sig i EU på grund af illoyal import. I sådanne tilfælde vil det være nødvendigt nøje at overveje EU's bredere økonomiske interesser for at sikre, at handelsbeskyttelsesforanstaltninger ikke i uforholdsmæssig grad skader andre aftagerindustriens interesser eller skaber forvridninger i forsyningskæderne for kritiske råstoffer.

Desuden kan udenlandske direkte investeringer fra ikke-EU-investorer i visse tilfælde udgøre en risiko for sikkerheden eller den offentlige orden i EU, netop fordi de kan påvirke forsyningen af kritiske råvarer, herunder råstoffer. EU's ramme for screening af udenlandske direkte investeringer²⁴ udgør en EU-dækkende ramme, hvorigennem Europa-Kommissionen og medlemsstaterne kan koordinere indsatsen for at beskytte EU's sikkerhed og/eller offentlige orden, hvis disse trues af direkte udenlandske investeringer. Dette kan omfatte screening af sådanne investeringers potentielle virkninger på forsyningen af kritiske råvarer, herunder råstoffer.

Gennem det arbejde, der udføres af den øverste ansvarlige for håndhævelse af handelsaftaler, vil Kommissionen:

- *fortsætte sin øgede indsats for at gennemføre og håndhæve de relevante WTO-regler og EU's handelsaftaler med særligt fokus på foranstaltninger, der begrænser adgangen til kritiske råstoffer*
- *undersøge, om der bør træffes handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte mine- og forarbejdnings- og genanvendelsesindustrien.*

IV. Fremme af bæredygtighed og cirkularitet i hele værdikæden

Forbedret sikkerhed og prisoverkommelighed for forsyninger af kritiske råstoffer skal gå hånd i hånd med en **øget indsats for at afbøde eventuelle negative virkninger**, både i EU og i tredjelande, med hensyn til arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder og miljøbeskyttelse. Bestræbelser på at forbedre den bæredygtige udvikling af værdikæder for kritiske råstoffer giver også mulighed for at fremme menneskerettigheder, konfliktløsning og regional stabilitet. Dette er en del af EU's tilsagn om at udvikle gensidigt fordelagtige løsninger med partnere og støtte deres egen bæredygtige omstilling. Da de fleste kritiske råstoffer er metaller, kan de genanvendes. Dette giver mulighed for at bevæge sig i retning af en ægte cirkulær økonomi i forbindelse med den grønne omstilling. Genanvendelse kan blive stadig vigtigere med betydelige fordele med hensyn til forsyningssikkerhed, mindre negative virkninger i forbindelse med udvinding og skabelse af økonomisk værdi. I dag er genanvendelsesprocenten for de fleste kritiske råstoffer imidlertid fortsat lav, mens genanvendelseskapaciteten, -systemerne og -teknologierne ofte er utilstrækkelige i forhold til disse materials særlige karakteristika.

Internt bør EU derfor fremskynde indsatsen for ressourceeffektivitet, navnlig gennem krav til miljøvenligt design og hurtig vedtagelse af forordningen om miljøvenligt design for bæredygtige produkter.

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/452 af 19. marts 2019 om et regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i Unionen (EUT L 79I af 21.3.2019, s. 1)

Der skal også gøres en større indsats for at sikre **cirkulariteten** af kritiske råstoffer i bred forstand, igen både inden for EU og internationalt. Internt bør EU sigte mod at sikre, at dets egen genvindingskapacitet er i stand til at producere sekundære materialer, der dækker mindst 15 % af dets årlige forbrug som defineret i forordningen.

IV.1. Fortsættelse af EU's igangværende bæredygtighedsarbejde

I løbet af de seneste år har EU spillet en stadig vigtigere rolle med hensyn til at støtte og tilskynde **virksomheder til at drive deres virksomhed ansvarligt**. EU har indført en omfattende blanding af frivillige og obligatoriske foranstaltninger for at fremme virksomhedernes sociale ansvar/ansvarlig forretningssskik og gennemføre FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling.

Med henblik herpå vedtog EU i juli 2021 en vejledning om due diligence for at hjælpe EU-virksomheder med at imødegå risikoen for tvangsarbejde i deres aktiviteter og forsyningskæder i overensstemmelse med internationale standarder²⁵. I henhold til direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering²⁶ skal alle store og alle børsnoterede virksomheder samt visse virksomheder uden for EU, der overskrider visse tærskler for indtægter genereret i EU, rapportere om deres bæredygtighedsrelaterede risici og virkninger i overensstemmelse med EU's standarder for bæredygtighedsrapportering, som skal vedtages af Kommissionen.

Et andet vigtigt eksempel på **relevante EU-foranstaltninger** er EU's principper for bæredygtige råstoffer og batteriforordningen²⁷. Desuden fremmer forordningen om konfliktminerale²⁸ obligatorisk due diligence i forsyningskæden som et redskab til at afdække risici for at bidrage til væbnede konflikter og andre relaterede alvorlige menneskerettighedskrænkelser i værdikæder for tin, tantal, wolfram og guld (3TG). Forordningen bygger på de internationale standarder, der er fastsat i OECD's due diligence-retningslinjer²⁹, og omfatter EU-importører af 3TG. Due diligence-kravene påvirker også indirekte (EU's) smelterier og forædlingsvirksomheder, der er aktive i forsyningskæderne for EU's 3TG-importører.

Kommissionen har også fremsat en række **lovgivningsforslag**, der er relevante for bæredygtig tilvejebringelse af kritiske råstoffer. Disse omfatter forslag til et direktiv om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed³⁰, til en forordning om

²⁵ Guidance on due diligence for EU businesses to address the risk of forced labour in their operations and supply chains – findes på https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/july/tradoc_159709.pdf.

²⁶ Direktiv (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering (EUT L 322 af 16.12.2022, s. 15).

²⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om batterier og udtjente batterier, om ophævelse af direktiv 2006/66/EF og om ændring af forordning (EU) 2019/1020 (COM(2020) 798 final).

²⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/821 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af due diligence-forpligtelser i forsyningskæden for EU-importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld, der hidrører fra konflikttramte områder og højrisikoområder (EUT L 130 af 19.5.2017, s. 1).

²⁹ OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas, <https://www.oecd.org/daf/inv/mne/OECD-Due-Diligence-Guidance-Minerals-Edition3.pdf>.

³⁰ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om virksomhedernes due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 (COM(2022)71 final).

tvangsarbejde³¹, til forordningen om miljøvenligt design af bæredygtige produkter, til en batteriforordning³², til et direktiv om ændring af vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav³³ og til en revision af direktivet om industrielle emissioner³⁴.

På multilateralt og plurilateralt plan anerkender EU **betydningen af internationalt aftalte standarder** for at sikre forudsigelighed for virksomhederne. Tiltag vedrørende ansvarlig forretningskik indgår i alle kapitler om handel og bæredygtig udvikling via henvisning til internationale standarder. EU er også aktiv i bæredygtighedsarbejdet i internationale organer såsom WTO, OECD, Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) og De Forenede Nationer (FN). Gennem ledsageforanstaltninger vil EU i videst muligt omfang støtte overholdelsen af EU's bæredygtighedslovgivning i vores partnerlande.

I forbindelse med **sammenslutningen vedrørende kritiske råstoffer** vil EU samarbejde med sine medlemmer om udviklingen af internationale ESG-principper. Disse ESG-principper kan så bane vejen for udviklingen af internationale ESG-normer, helst gennem internationale organer som ISO, ILO, FN eller OECD og, hvor det er muligt, med udgangspunkt i eksisterende internationale initiativer. Dette omfatter menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder som nævnt i UNGP 12.

Der er også flere **industriorienterede internationale initiativer** rettet mod bæredygtig minedrift og råstofproduktion³⁵.

For kritiske råstoffer, der har et betydeligt miljøaftryk, giver forordningen mulighed for i fremtiden at indføre krav om gennemsigtighed i miljøaftrykket af specifikke råstoffer, hvis disse er nødvendige for at nå EU's miljømål. Disse vil være genstand for en grundig konsekvensanalyse, herunder høringer af interessenter og tredjelande, og tage hensyn til videnskabeligt velfunderede vurderingsmetoder, relevante internationale standarder og mulige negative virkninger for handelsstrømmene.

IV.2. Proaktiv brug af handelsaftaler til at støtte bæredygtig udvikling

På bilateralt plan indeholder alle nyligt indgåede handels- og investeringsaftaler et ambitiøst **kapitel om handel og bæredygtig udvikling**. Disse kapitler har til formål at sikre, at økonomisk vækst går hånd i hånd med beskyttelse af menneskerettighederne, anstændigt arbejde, klimaet og miljøet. Kapitlerne om handel og bæredygtig udvikling binder handelspartnere til internationale aftaler og standarder og etablerer et tæt samarbejde mellem

³¹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forbud mod produkter fremstillet ved tvangsarbejde på EU-markedet (COM(2022) 453 final).

³² Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om batterier og udtjente batterier, om ophævelse af direktiv 2006/66/EF og om ændring af forordning (EU) 2019/1020 (COM(2020) 798 final).

³³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (COM(2022) 540 final).

³⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald (COM(2022) 156 final).

³⁵ Se en oversigt over yderligere initiativer i IEA, I. (2021). The role of critical minerals in clean energy transitions. World Energy Outlook Special Report, s. 240.

partnere inden for virksomhedernes sociale ansvar og ansvarlighed. Kommissionen har for nylig offentliggjort en meddelelse³⁶ om, hvordan handelsaftalernes bidrag til bæredygtig udvikling kan øges yderligere. Desuden indeholder nogle nyligt indgåede kapitler om energi og råstoffer (ERM) i EU's frihandelsaftaler specifikke bestemmelser om bæredygtighed. Endelig fastsætter strategiske partnerskaber som nævnt ovenfor også bæredygtighed som et mål.

IV.3. Cirkularitet

For de fleste kritiske råstoffer er **genanvendelsesprocenten** i øjeblikket meget lav. I det mindste på mellemlang sigt giver en forøgelse af genanvendelsesprocenten for affald, der indeholder kritiske råstoffer, men også fremme af effektiv anvendelse og substitution af kritiske råstoffer, et stort potentiale til at mindske afhængigheden, opbygge værdikæder og skabe lokale arbejdspladser (f.eks. i genanvendelsesindustrien, forskning i substitution og i reparationsværksteder).

I lighed med den nye industri for genanvendelse af batteriråstoffer i Europa skal andre **teknologier til genanvendelse** af kritiske råstoffer støttes gennem Horisont Europa og i synergi med medlemsstaternes FoI-programmer og opskaleres fra laboratorium til kommercialisering.

Selv om faktorer er specifikke for hvert enkelt råstof og deres anvendelse, er der nogle fælles **udfordringer**, f.eks. at produkter ofte ikke er udformet, så de gør det let at fjerne eller få adgang til komponenter rige på kritiske råstoffer (såsom permanente magneter fra sjældne jordarter), og der mangler oplysninger om deres komponenters tilstedeværelse og kemiske sammensætning. Desuden mangler der målrettet indsamling, behandling og genanvendelse af produkter og komponenter, der er rige på kritiske råstoffer. For at tackle ovennævnte udfordringer vil der blive udviklet fælles løsninger på EU-plan.

Økonomisk levedygtighed er en central udfordring for visse genanvendelsesoperationer, navnlig med hensyn til genanvendelse af kritiske råstoffer, hvor adskillelsesprocesserne generelt er mere komplekse, og genanvendelige mængder er mindre end for uædle metaller. Den stigende tilgængelighed af genanvendeligt affald, fremskridt inden for genanvendelsesteknologier og nye forretningsmodeller forventes at mindske omkostningerne i de kommende årtier, samtidig med at stigende priser på primære råstoffer og en vis vilje til at betale for et lavere miljøaftryk bør mindske rentabilitetskløften yderligere. Der er imidlertid behov for betydelig finansiel støtte til genanvendelsesprojekter i betragtning af deres innovative karakter og de miljømæssige eksterne virkninger af forbruget af primære råstoffer.

Det er også vigtigt, at **affald og sekundære råstoffer kan overføres** inden for EU uden unødige byrder. Nye regler om overførsel af affald som foreslået af Kommissionen i 2021 vil lette overførsler af affald til genanvendelse gennem digitalisering og strømlinede procedurer.

Cirkularitetsinitiativer bør i stigende grad gennemføres **internationalt** sammen med vores handelspartnere inden for rammerne af f.eks. et strategisk partnerskab eller en

³⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handelspartnerskabernes styrke: sammen om grøn og retfærdig økonomisk vækst (COM(2022) 409).

frihandelsaftale. Samarbejdsområderne omfatter reguleringssamarbejde og skabelse af et integreret marked for materialer, der skal genanvendes.

Kommissionen vil:

- *i juni 2023 foreslå en revision af direktivet om udrangerede køretøjer, så det kommer til at omfatte specifikke krav til konstruktion og behandling af udrangerede køretøjer med fokus på genvinding af kritiske råstoffer*
- *fremstille henstillinger til medlemsstaterne om foranstaltninger rettet mod små forbrugerelektronikvarer, som er rige på kritiske råstoffer, med henblik på at forbedre returnering og tilbagetagelse af brugte og udtjente mobiltelefoner, tablets og bærbare computere*
- *i 2024 foreslå, at affaldskoder for lithium-ion-batterier og mellemliggende affaldsstrømme ("sorte masser") medtages på den europæiske affaldsliste for at sikre, at de genanvendes korrekt i EU*
- *systematisk overveje som led i gennemførelsen af EU-lovgivningen om miljøvenligt design³⁷, ydeevne- og oplysningskrav i nye produkter og nyt udstyr, hvilket vil fremme substitutionen af kritiske råstoffer og sikre, at de kan demonteres og genanvendes eller genbruges*
- *harmonisere de gældende regler for affaldshåndtering for visse affaldsstrømme med et betydeligt potentiale for nyttiggørelse af kritiske råstoffer og vurdere integrationen af produkter, som er rige på kritiske råstoffer, i EU's affaldslovgivning, som i øjeblikket ikke er omfattet, såsom vindmøller*
- *revidere direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr³⁸ med henblik på bl.a. at behandle udstyr, som er rigt på kritiske råstoffer, i bestemmelser om oplysningskrav og nyttiggørelsesmål*
- *mobilisere op til 200 mio. EUR til at udrulle yderligere 10 knudepunkter for cirkularitet for i væsentlig grad at øge genvindingen og genanvendelsen af råstoffer i hele Unionen.*

V. Konklusion

EU skal sikre en bæredygtig, økonomisk overkommelig og diversificeret forsyning af kritiske råstoffer for at kunne klare sin grønne og digitale omstilling, som går hånd i hånd med en retfærdig omstilling, og for at sikre sin sikkerhed og sit forsvar. Det er nødvendigt for EU's konkurrenceevne på lang sigt og for at bevare sin åbne strategiske autonomi i et hurtigt skiftende og stadig mere udfordrende geopolitisk miljø.

Dette kan kun opnås gennem en samordnet intern og ekstern indsats: styrke de nationale foranstaltninger og styrke det internationale engagement for at udvikle win-win-partnerskaber med tredjelande. Det er kun på denne måde, at den grønne og den digitale omstilling vil blive en realitet for alle.

³⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter og skal der fastsættes mindstekrav til sådanne produkters energieffektivitet og Kommissionens forslag til forordning om miljøvenligt design for bæredygtige produkter (COM(2022) 142 final).

³⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38).